

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шаш. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місячно 4.00 зод.
Чвертьріччю 12.00
Півріччю 24.00
Річно 48.00

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нові шкільні закони в світлі практики.

Українське приватне шкільництво.

Воно на загал зберегло свій дозеперіаний стан посідання. Отверено нові три відділи четвертої гуманістичної класи (при семінарії „Р. Ш.“ в Самборі і Стрию та при гімназії СС. Василянках у Львові), збережено майже у всіх гімназіях „Р. Ш.“ і в гімназії СС. Василянках у Львові перші класи та отверено у кількох народних школах „Р. Ш.“ нові п'яті класи. За те у діяльній приватних семінаріях є досить великі втрати. Останній два курси семінарії „Р. Ш.“ в Коломиї зліквідовано наслідком упадку фреквенції, що наступила подекуди і в приводе тенденції нових шк. законів. Вониз, ліквідуючи зовсім семінарії, ставлять на нових основах освіту майбутнього учительського персоналу й обезвартують те першину. Семінарія „Р. Ш.“ у Львові не відчинила трьох курсів (I, II, III), а решта семінарії „Р. Ш.“ та семінарії СС. Василянках теж не відчинила своїх перших курсів. Всеж можна казати, що в сумі приватне шкільництво майже зберегло свій стан посідання.

Однак і тут є своє „але“. Воно відноситься до I. класу. В державних гімназіях ту класу звинено і це ми занотували як втрату. У приватних її затримано і ми повинні це занотувати як збереження стану посідання. Та тільки тут йшла історія. Після проголошення, що прикладні гімназіям внімово буде можна отверити I. класу, а приватним семінаріям I. курс, пришло зв'язання, що ці класи не можуть старатися за т. зв. право прилюдності. Мимо цього до I. кл. гімназій діти як-так повписувалися до семінарій ні, бо вони перестали давати практичні користи. І після цього пішов спір за програму науки цієї I. класи: шкільна влада зажадала її зрівняння (щодо програми) з V. класом народних шкіл. Були навіть спроби піддати до I. гімназійну класу надзорів повітових шк. інспекторів. Однак справа та ще не вирішена. На разі I. гімн. класи придержуються програми V. кл. нар. шкіл, мають право вести надпрограмово латину і підягають, покищо, безпосередньому надзорів кураторії. На кожний випадок дарунок, зроблений приватному шкільництву під вартом I. гімн. класи оказався дуже не великої вартості. Трудно його вписувати в „прихід“, хоч і в „розхід“ не можна...

Зменшення фреквенції. — „Сліпа вулиця“.

Нові шкільні закони вводять реформу, яка криє одну для нас велику небезпеку: зменшення, і можна сказати, стримання допливу селянських дітей до гімназій, а в слід за тим зменшення і навіть заник української інтелігенції. Вона відновлює і скріплює свої ряди головним допливом зі селянського масиву: Мабуть загально відомо, що це може наступити наслідком того, що нова гімназія буде спіратися на народну школу II. ступня (теперішню 6-й класову школу). Тимчасом сільські вселюдні школи на українській території є майже виключно найнижчого і організаційного ступня і тому селянська дитина, щоб дістатися до гімназії чи якоїнебудь середньої школи майбутнього нового типу мусить поступити перед тим до народної школи II. ступня або відповідно доучуватися до IV. Через те між II. освітою, добутою на селі, та вищою, потрібніми до поступлення до середньої школи, не буде тягости, створиться двоїтий прорив. На шляху сільської дитини до вищої, середньої освіти повстане „сліпа вулиця“. Мислі дити цієї „сліпої вулиці“ не матимуть, бо вони відразу поступатимуть зі своєї народної школи до середньої.

Цей закид „сліпої вулиці“ я упослідження і добування освіти дуже повазний. Його треба новим шк. законам усі, за винятком їхніх декларованих прихильників. Оборонці шкільної реформи подавали за аргумент проти „сліпої вулиці“ те, що родичі дитини, коли вже поставили її дати до середньої школи, цілком її не пасано ще й на два роки до школи II. ступня.

Ось тут поставимо собі питання, чи дотеперішня чотиромісячна практика оправдує наші побоювання щодо зменшення допливу до середніх шкіл наслідком „сліпої вулиці“?

Дезорієнтація серед родичів. — Упадок фреквенції в середніх школах.

На нашу думку: так, хоч, що правда, точних матеріалів на підтвердження цієї думки — нема.

Перш усього слід підкреслити, що шлях добування освіти опертий на привичці. Фраза „з четвертої народної — до гімназії“ вже була власністю найдавших закутин українського села. Таж ми мали на 23 гімназії усіх родів і типів на всій нашій території аж 22 осмикласові! А тепер забракло або скоро забракне у всіх тої класи, яка їх зв'язувала з народними школами найнижчого ступня. Безперечно, що з цього приводу мусіла наступити дезорієнтація і замішання у всіх „клієнтів“ гімназій, а також і семінарій, т. зв. 31 українських середніх приватних і держав-

ЧИСТОТА,
ГИГІЕНА,
ПОЖИВНІСТЬ —
це головні прикмети масла і набілу, купленого в
„МАСЛОСОЮЗІ“

них шкіл стало осередком занепокоєння напевно для бодай півтори тисячі українських родин!

Постараємося бодай у кількох прикладах приблизно означити число дітей, що в цьому шк. році стали жертвами нових шкільних законів і попали в „сліпу вулицю“ свого життєвого шляху.

У Львові на перший рік у всіх трьох українських семінаріях („Р. Ш.“, СС. Василянках, утравістична) зголошувалося щорічно около 200 дівчат. Для прикладу: в одній державній семінарії зголошилося в році 1925-26 140 кандидаток, у 1928-29 — 111, у 1931-32 — 93. В цьому році ні одна з тих семінарій не отверила першого року. Ясно, що родичі, які ладнилися післати туди своїх дітей, заскочені ліквідацією першого року, мусіли рішатися: або до якоїсь годібної школи, або залишити дитину дома. Каясою, що це найкраще підходила для потерпілих кандидаток могла би бути IV. кл. гуманістичної гімназії. І таку отверили у Львові СС. Василянки. До неї зголошилося 24 дівчинки! Решта, т. зв. около 180, загубила свою утерту життєву стежку і більшість з них не пробувала мабуть навіть шукати іншої. Цю дезорієнтацію мусимо записати на рахунок прориву між вселюдною школою і семінарією, бо забракло авена між тими школами, що їх раніш зв'язувало. Скільки дівчат з тих 180 узагалі не поступило до ніякої школи — не знаємо. Лише напевно невеличка частина спромоглася на енергю шукати таких продовження своєї освіти в провінціанальних і польських школах і знову лише частина тієї частини добилася свого. Останні, напевно більше ніж сотня, це мірило заломання зусиль, сподівань, калькуляцій, словом мірило розпачання цього соціального терну, яке йшло з усіх боків громадянства і було доконала львівських семінарій зосереджене.

Ми приймали, що в наслідок ліквідації I. кл. тут пропало 15 клас. Рахуючи по 40 учнів на класу, матимемо, що 600 дітей не поступило до державних середніх шкіл. Вписи до обох держ. нар. шкіл виказують приріст на 97 дітей (Шашкевича у Львові 57, в Перемішлі 38), до IV. гимн. СС. Василянках 24 дітей, т. зв. 121 дітей маємо в евіденції. Що сталося з рештою т. зв. з 480 дітьми? Правдоподібно знову частина нашла пристановище в польських народних школах, частина може в приватних українських, а решта з тих 480 сидить дома без науки. Ось-так, хоч трудно подати точне число, скільки молоді цього року не поступило узагалі до школи вна-

НЕ ВИСТАНЕ, ШО ВИ ВИПОВІЛИ В ПЗУВ. обезпечення 1/3 части вартості своїх будинків і її обезпечили в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ви ще мусите найдальше до дня 25. грудня п. р. викупити свою будинкову полісу в „ДНІСТРІ“ на 1931 р., бо інакше Ваше обезпечення в „Дністрі“ буде неважне і в цілости перейде до ПЗУВ

слідок замішання, спричиненого нагальним введенням шкільної реформи, а скільки опинилося не там, де пів року раніш задумувало, то проте напевно можна сказати, що те число було у порівнянні до минулих літ незвичайно велике. Не маючи змоги подати жерть „сліпої вулиці“, ми проте можемо твердити, що вона доти існуватиме доки суспільність не привикне до нових доріг добування освіти і поки наслідки існування „сліпої вулиці“ не будуть зменшені через творення відповідної сітки вищеступневих народних шкіл.

Це останнє мусимо зробити під загрозою величезної соціальної небезпеки: затрати своєї інтелігенції. Зменшення її допливу йде і так непомітно від ряду літ. Упадок фреквенції по державних гімназіях з українською м. н. є в останніх літах жахливий. Ось для прикладу дані з двох гімназій у Львові (де ще фреквенція зменшилася відносно не так дуже як у гімназіях на провінції) з останніх 6-и років, т. зв. за шк. роки 1927-28, і т. д. до 1932-33. Головне заведення: 755, 613, 531, 526, 428, 384 себто зменшення на 49.1 проц.! Філія: 548, 532, 502, 485, 448, 377 себто убуток молоді трохи понад 31 проц.! Додаймо до цього зазначення держ. гімназій з укр. м. н. в Тернополі і зменшення фреквенції у всіх приватних гімназіях „Р. Шк.“ (напр. Рогатин перед розв'язанням мав 350, після реактивування 120 учнів). Вкінці додаймо причини зменшення, які принесуть нові шк. закони наслідком почвирної селекції (при переході з нар. шкоди I. ступня, до нар. шк. II. ст., звідти до чотиро-класової гімн., звідти до ліцею, звідти на університет) та наслідком узагалі зменшення загально освітнього шкільництва, а марево незалежної від нас і некорисної для нас зміни соціальної структури нації стане дуже виразне. В. Кузьмович.

ЛЕШЕТА, СОВГИ, САНКИ і проче дістануть наї дешевете в одинокій українській спортивній складниці

„ПЛАСТ“, ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 95.

Закарпаття.

По „всенародному“ конгресі.

З ужгородського „Українського Слова“ (ч. 18) довідуємося, що зааранжований москафлами в кількох селах страйк шкільних дітей проти українських шк. підручників проважився швидко. Після вніснення людини на місця, у чому річ, страйк, що охопив був зрештою дрібну кількість дітей, моментально припинився. Денки з тих збаламучених сіл, що домагалися „руських“ підручників, тепер мають протести проти вживання московських підручників у школах до мін-ства освіти. А москафільські мисери, що скликували до Мукачева для протесту проти народної мови у школах голодний „всенародний конгрес“, тепер ведуть між собою самі війну, посварившись за впливи, почести і посади. Словом: невдача на цілій лінії!

Перші загальні збори українських письменників і журналістів.

Дня 23. жовтня п. р. відбулися в Ужгороді перші загальні збори Т-ва українських письменників і журналістів. Присутніх було 15 членів, які рішили заложити таке товариство, щоб морально та матеріально допомагати своїм членам. Головою Т-ва обрано Ірену Непицьку, до виділу увійшли: Гренджа-Донський, Ол. Польський, Довгаль і д-р В. Бірчак. Заступники

д-р М. Брашайко, Ю. Ревай. До контрольної комісії: А. Волошин, О. Бойчук і Мартинович. Заступники членів контр. ком.: Зореслав і А. Ворон.

Стан середнього шкільництва на Підкарпатті.

Середні школи й учительські семінарії мають у нас цього року 104 класи. Учні 2512, у-чень 1108, разом 3620. Гімназія в Берегові має 8 клас українських із 165 учнями і 8 кл. мадярських із 490 учнями. Держ. гімназія в Хусті має 10 укр. клас із 315 учнями і 4 чехословацькі класи із 119 учн. Гімназія в Мукачеві має 13 українських клас із 548 учнями і 8 кл. клас із 150 учн. Гімназія в Ужгороді має 14 укр. клас із 522 учнями і 8 кл. клас із 375 учн. Приватна єврейська гімназія в Мукачеві має 8 клас із 275 учнями. Державна учит. семінарія в Мукачеві має 4 класи із 150 учнями, ужгородська мужеська учительська семінарія має 164, жіно-

ча 172 учн. Побічні чехословацькі класи при учительській семінарії в Мукачеві 167 учн. У порівнянні з минулим роком є в гімназіях 351 учнів більше, в учит. семінаріях 46 учнів більше. („Укр. Слово“).

Свято десятиліття читальні „Просвіти“ в Зарічу.

В неділю 23. жовтня відбулося в Зарічу коло Перечина прекрасне свято: десятиліття читальні Т-ва „Просвіта“. При цій нагоді посвятили прапор. Приїхало багато гостей з Ужгороду і з дальших міст. Народу було багато. Виступив хор з Перечина, хор із Заріча, грали оркестри: перечинська і зарічанська. В 4. годині попол. було театральне представлення. Це прекрасне народне свято дуже добре вдалося, до того і погода була krásna, так, що це було од-но з найкращих народніх свят. Велику заслугу має у веденні культурної роботи в Зарічу учи-тель п. Єнковський.

Церковні матеріали

брокати на фелони, френзі, гальони, нисти, також всілякі матеріали для потреб церковних і літургічних — а також оцінні новини у вовнах і шовку на плаші і дамські суїні поручає фірма

АДОЛЬФ АВЕРБАХ, Львів, Ринок ч. 20, телеф. 7-54. Рік заснування 1890.

„Ні зиск, ані слава“.

(Заснування Союзу Українського Соколіства за кордоном.)

(Допис з Праги.)

Вірні провідні ідеї основоположників со-коліського руху — д-ра Мирослава Тирша та Інджіха Фігнера — „ні зиск, ані слава“, — наші Соколи на чужині завершили довголітню впер-ту працю заснування Союзу українського Со-коліства за кордоном. Поодинокі соколіські гнізда наших емігрантів у Чехословаччині (Пра-га, Подєбради, Брно, Пардубіце, Ржевнице) в Аргентині (Буенос Айрес і Кордоба), в Югосла-вії (Великий Бечкерек), та окремі Соколи, по-розкидані скрізь на чужині, назверх заманифе-стували організаційну суцільність і єдність свого руху, що внутрішньо був пляново зо-середжений вже підчас зїзду при кінці 1931 року в Подєбрадах. Сьогодні Союз вже існує, як фактичний репрезентант на чужині всього у-країнського соколіського руху, тим більше, що виразно продовжує традицію ще на початку цього століття раптово зростаючого нашого Сокола-Батька. На зовні такий стан річей вима-гає особливої зручності з боку керівників Со-юзу, бо напр. само можливе з'ясування в бу-дущині взаємовідношення новозаснованого Со-юзу зі „Союзом Славянського Соколіства“ (Со-коліство чехословацьке, югославянське, поль-ське та зпоміж росіян-емігрантів) вимагатиме від українських Соколів не тільки витримки, але й багачко хисту, тактовності та відваги до оборони правди. В такій площині справа Союзу українського Соколіства та його ідеологічно-організаційного впливу на підрастаюче поко-ління має далекосягдє й дуже відповідальне значіння. Зміцнення Союзу та поширення ука-їнського соколіського руху взагалі залежить в

першу чергу від здійснення Управою Союзу відповідної до своєрідностей сучасного поло-ження українського народу єдиної загальної провідної думки. Отже шлях дуже тяжкий та тернистий, шлях повний спокус і небезпек, але влячний для виявлення творчого духа.

Установчий Зїзд Союзу відбувся 30. жо-втня в домі Тирша в Празі. Хто хоче собі уявити праский „Дім Тирша“, хай накреслить собі образ величезного вулія з людьми замість пра-цьовитих бджіл. Усе в ньому доцільно розді-лене, а Тиршова засада „вічного руху“ здій-снюється там, як найкраще.

Перед полуднем відбулося урочисте засі-дання зїзду, а по обіді — ділові наради. П-ля святкового відкриття зїзду й привітання гостей та побратимів староста інж. В. Прохода до-кладно й ґрунтовно з'ясував завдання україн-ського Соколіства за кордоном. Був це виклад науки Тирша на тлі сучасного українського життя, а саме по відношенні до одиниці, гро-мади та нації. Закон життя наказує змагатись. У боротьбі перемогає той, що є активнішим, дужчим, свідомішим. Невпинний рух і stále творче невдоволення, яке спонукує до поступу, служать запорукою активності. Здорове й аздове тіло є передумовою душевного розви-тку. Український соколіський рух може знов ста-ти дуже важливим чинником на багатьох ділян-ках нашого національного розвитку. „Де сила прикладається, — там світ гветься“...

Привітти з боку гостей започаткував побр. Ед. Таборски, староста чеського „Сокола“ Пра-га-Нусле. Бажаючи успіхів, висловив він своє

В перші роковини смерті
Д-РА ВОЛОДИМИРА ОХРИМОВИЧА
відбудеться в Успенській церкві в не-
ділю дня 6. XI. в год. 12.30
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ,
на яке всіх своїх і знайомих запрошує
Рідня.

переконання про дальше поширення Союзу та вказав на потребу інформування чехословаць-кої соколіської громади про стремління україн-ського Соколіства. Наших Соколів зв'язують з побр. старостою Таборським глибокі взаємини, бо-ж більшість з праских побратимів здобула соколіське вишколення власне під його доса-ченим проводом. Промовець був нагороджений бурхливими оплесками всіх присутніх. Від „Всекозацької Станиці“ закінчивши високі школи в ЧСР, горяче привітав зїзд донець д-р М. Гребенніков, отаман Станиці, який м. ін. пригадав початки соколіського руху в Харкові на Україні. Цілий ряд дальших промовців мані-фестував щирі симпатії до зросту соколіського руху поміж українцями на чужині. Незнач-но вже й на перший погляд участь нашого старш-го громадянства на відкритті зїзду була змі-чена всіми учасниками зїзду та живо обгово-рювалась. Переважала участь молодшого поко-ління: бадьорі обличчя, стрункі соколіські по-статі...

Велике зацікавлення присутніх викликала промова ген.-пор. М. Омеляновича-Павленка (б. команданта обох наших національних армій), який підійшов до соколіської справи зі становища військової оборони нації. Голова Цесуса д-р В. Орелецький підкреслив м. ін. важливе завдання українського соколіського руху, як руху соборницького. Після дальших устних привітань були відчитані писемні (від І. зїздостарости Чехословацької „Обще Соколь-ске“ побр. Тругляржа, старости Тиршової со-коліської округи (жуни) побр. В. Прагра та ін. ческих діячів соколіського руху, від трьох у-країнських високих шкіл у ЧСР, соколіських і тіловправних організацій в Галичині, руханко-вого гуртка в Софії, відділів Українського все-професійного робітничого Союзу в ЧСР, Укра-їнського Бюро в Берліні й т. д.).

Святотичне засідання закінчилось односто-ною ухвалою надіслати від зїзду привітання з виразом пошани й вдячності: президентові ЧСР. побр. д-рові Т. Г. Масарикові, проводові Чехословацької „Обще Сокольске“ та заслу-женому соколіському провідникові — нашому проф. Боберському в Канаді.

По обіді відвідав наради зїзду проф. О-лександр Кошиць, наш славний диригент б. „Республіканської Капелі“, що перед роками полонила музичний світ Європи й обох Америк. Довго невгамуючі оплески вітали Кошиця ті його промови. Дякуючи голові зїзду за запро-шення та виявлене шире призначення, проф. Ко-шиць про свій „хрестовий похід“ з капелею (як казали тоді чужинці) зазначив м. ін. при-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 7. ЛИСТОПАДА 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ

3)

ВОВКУЛАКА.

Ми їли спершу мовчки; потім, випивши першу чарку Мадери, я сунув доктора. чи граф часто запечає з тої причини, яка позбавила час сьогодні його товариства.

— Так і ні, — відповів доктор — це зале-жить від його протульок.

— Якто?

— Коли поїде, наприклад, дорогою до Росе-ня, то вертає в мігреню і в препонахому настрою.

— Я їдав тою дорогою без подібного ви-падку.

— Це тому, пане професоре, — відповів він сміючись — що ви не закохані.

Я зітхнув, згадавши панну Гертруду Вебер.

— Отже це в Росеню — сказав я — мешкає наречена пана графа?

— Так в тія... ні. Наречена? Цього не можу знати. Звичайна кокетка! Знає його з ро-зumu, так як це сталося з його матом.

— Справді, насильно мені здається, пані графиня... хора?

— Божевільна, мій ласкавий пане, боже-вілля! А чим більше божевільна, що пові-дав суди!

— Думаю, що ваша цінна опіка приверне їй здоров'я.

Доктор потряс головою, вдивляючись з ува-гою в колір чарки бордо, яку тримав у руці.

— Так як ось тут мене бачите, пане профе-соре, був я хірургом в ранзі майора, в полку у Калугі. В Севастополі ми зранку до ночі від-різували руки та ноги; не говорю вже про бомби, що злітали на нас як мухи на коня обідраного зі шкури. І хоч не було там чого їсти і не було де мешкати, але я не нудився так як тут, де я їм і пю якнайкраще, де мешкаю як князь, де пла-тять мені як придворному лікарю!.. То значить — свобода, дорогий пане!.. Уявіть собі, що через цю чортину я не маю ні одної хвилини для себе!

— Чи вона вже давно в під вашою опікою?

— Несповна два роки; але вже щонайменше двадцять сім літ, як вона збожеволіла, ще перед народженням князя. Не говорив вам того ніхто ні в Росеню, ні в Ковні? Отже слухайте, бо це ціл-ковий випадок, про який я хочу колись написати статтю до „Медицинного Вістника“ в Петербурзі. Вона збожеволіла зі страху...

— Зі страху? Як це можливе?

— Зі страху, який пережила. Вона похो-дить з роду Кейстутів... О! в цій домі не роблять мезалінців. Ми, ми виходимось від Гедиміна... Отже, пане професоре, в три або два дні по своїм весілля, яке відбулося з цим самим князем, де ми обідаємо (на ваше здоров'я!)... князь, батько цього вибачає на польованих. Нані литовські

дами це, як знаєте, амазонки. Княгиня їде тев на польовання... Вона лишається трохи ззаду, чь виходить перед мисливцями... не знаю вже до-кладно... досить, що нараз прилітає до графа що духу верхом, малий козачок графині! хлопень дванадцяти або чотирнадцяти літ.

— Пане — каже — медвідь пірвав паню!

— Де? — питає граф.

— Там — каже малий.

Всі мисливці біжать на вказане місце; а гра-фині ні сліду! З одного боку лежить удушений її кінь, з другого її кожух подертий на шматки. Шукають, перешукують ліс у всіх напрямках. Вкінці один мисливець кричить: „Медвідь!“ Дійсно медвідь переходив через уалісся і все ще тиснув зі собою графиню, без сумніву, щоби по-жерти її вигідно в гушавині. бо ці звірята люб-лять поскоромитися лакомим кусочком. Люб-лять також, як черці, обидати в спокою. Граф, оженившись тому два дні, був дуже лицарський і хотів кинути на медведя з мисливським но-жем у руці; але, мій пане, литовський медвідь не дається пробити ножем як олень. На щастя підручний стрілець графа, проноза останнього сорту, який того дня так, що не потрапив би розстріляти кірлика від серця, стріляє зі свого кріса більше як на сто кроків, не турбуючися анічим, чи куля влучить у медведя, чи в жінку...

— І бий медведя?

(Продовження буде.)

Знаю таке: „Я зробив те, що зумів і вважав те своїм обов'язком. Булоб добре, колиб кожний з нас, українців, зробив усе, що вміє, для добра нашого народу“... Бурею оплесків відповіли присутні на ці слова.

Після ухвалення статуту, програмових і статистичних справ одногласно вибрани Управу і п. бр. інж. В. Проходою на чолі. Під його — в. лас IX. Весомільського алагу — досвідченим провідом Союзу може в своїй корисній пра-

ці досягнути видатних успіхів, особливо, коли українська журналістика зацікавиться розвитком українського соціального руху. Потреба тісного зв'язку соціальної праці з нашою пресою була рішучо підкреслена й на з'їзді.

Та й варто пам'ятати, що український соціалістичний рух на чужині заснуванням Союзу свого завдання не покінчив, але тільки зробив... початок. А цей добрий початок слід зосередити підтримати.

Д-р Микола Масюкєвич.

У 20-ліття смерті Лисенка.

20 років тому, 6. листопада 1912, серед холодного, ясного дня, на просторому київському цвинтарі — Байкова Гора, заповненому тисячами різноманітного людю, перед незаспанною могилкою пролунав трагічний зойк нашого поета Івана Стеценка: „Плач, Україно, вже не між живими твоєю Співця — Миколи Лисенка“.

Широ плакала тоді Україна! І потім не раз з пошаною і вдячністю згадувала геніального інтерпретатора української пісні, який заповідав, що вона „ніколи не вмере, не загине“. Плакала Україна, алеж ще не оплакала достойно свого Великого Бояна.

Минуло 20 літ. За цей короткий, як для історії народу, час Україна перейшла великий шлях свого відродження, котрий, хоч і не без невдач, але безсумнівно кінець-кінців привело до пере-

моги. Тоді український нарід, якого розбудило до нового життя погненне слово Шевченка, проспіване М. Лисенком, з вдячністю, повним голосом і з повних грудей пошанує своїх новітніх будителів — Т. Шевченка та М. Лисенка, імена яких так нерозривно пов'язані. Тоді, в тім недалекому уже майбутнім належить оцінити працю й заслуги нашого славного музики-громадянина. А нині, в сумних умовах нашого життя, повинні ми згадати ширим словом і глибоким признанням невідомого народнього працівника й геніального музиканта — М. Лисенка, що як прагматичний соловейко співав свої солодкі пісні ще до сходу сонця. Повинні згадати у всіх місцях земної кулі, де лиш б'ється свідомі українські серця, що в цьому скрутному і важкому часі, ксли сонце наше затьмарилось, потребують бадьорости, гарту й завзяття.

К.

В справі молитви у школах.

„Нова Зоря“ в ч. 54 (552) з 3. листопада ц. р. принесла на першому місці таке повідомлення: Єпископський Ординаріат у Станиславові; Станиславський Єпископський Ординаріат отримав таке писмо: Ч. 8101/IV. До Вєч. Урядів Парохіальних і Вєч. ОО. Катехитів Станиславської Епархії. В справі молитви шкільних дітей обряду греко-католицького. Кураторія Шкільної Округи у Львові видала недавно розпорядок у справі відмовляння молитов перед і до їддї. Єпископський Ординаріат на підставі автентичних інформацій, засягнених у Шкільній Кураторії, повідомляє отрим Вєч. Духовенство,

що згадава молитва не обов'язує шкільну дітвору греко-католицького обряду. Діти шкільні обряду греко-католицького мають відмовляти перед і по шкільній науці і рва „Отче наш“ і „Богородице Діво“. Де учитель у школі силував би шкільних дітей греко-католицького обряду відмовляти молитви, заряджені Кураторією, місцевий священик обов'язаний про це повідомити Єпископський Ординаріат.

Від Єпископського Ординаріату, Станиславів, 20. жовтня 1932. р.

† Григорій, Єпископ.

Дипломатична гра Японії.

„Журналь де Женев“ помістив недавно переклад на тему японської політики у Манджурії. Зміст цієї статті такий: Японії вдалось злетіти дипломатією поширити в Європі погляд брїм-то вона у війні з Китаєм виступає проти комуністичної комунізму, що в етіллений у Китаю. Усе це неправда. Китайський уряд не має ніяких більшовицьких симпатій ані навіть свого представника у Москві, де саме сидить японський амбасадор. Неправдою є теж, що радянський вплив простягається на Нанкін, бо від літ дипломатичні китайсько-радянські зносини зростають. Японський наступ на Китай не тільки не ослабне там більшовизму, а навпаки його зміцнює.

Зате є всі дані вірити, що між радянським урядом і японським підписана йде у 1925 р. такий умова про взаємні концесії контом Китаю. Уряд СРСР має дістати від Японії докоричинну пошукку, за що дає їй великі концесії концесії на своїй території. За цим ідуть переговори про пакт неагресії між СРСР, Японією і

Манджурією. Тому, що північна Манджурія є в руках китайських добровольців, які загрожують життю тамешніх японців, японці хотять евакуувати своїх земляків, а це можливе тільки через територію, що належить до СРСР. З другого боку японці роблять великі замовлення на бензин у Москві, щоби стати незалежними від американців.

У грудні цього року мають — як повідомляє японська агенція — початись японсько-радянські переговори у Токіо щодо спільної умови; Японія має дістати концесії лісові, залізничні, риболовні, зате СРСР машини і різний матеріал, потрібний для закінчення пиятилітки. Представник Японії в дорозі до Женєви вступить тепер до Москви, де матиме розмови з Литвіновим про визнання радянським урядом держави Манджукію, спільної політики на Далекім Оході для збереження миру і „про можливість представництва радянського уряду у Лізі Націй підчас дискусії над справою Лівттона“.

Відгомін лиських подій.

Знову 12 селян перед судом у Сяноці.

Перед одинадцим суддею окружного суду в Сяноці Зигфридом Гелісом відбулася у днях 27. і 28. жовтня ц. р. знову розправа проти 12-ох селян з Угерця, лиського повіту. Цей процес — неспівідомих лиських подій, які знайшли вже відгомін перед нагалим судом у Сяноці і в низці інших процесів, які вже відбулися перед трибуналом у Сяноці і які ще відбудуться в найближчих тижнях.

Підсудних обвинувачував прокуратор Цимач, боронив ада. д-р Василь Владацький.

АКТ ОБВИНУВАННЯ.

Акт обвинувачення каже, що підсудні: 1) Іван Василь, 2) Йосиф Улян, 3) Орест Устїянов, 4) Іван Василь, 5) Адам Устїяновський, 6) Йосиф Андрусь, 7) Михайло Маковяк, 8) Михайло Андрусь, 9) Станислав Василь, 10) Петро Улян, 11) Йосиф Конечко, 12) Зенон Хромий Улян. У дні 2. липня ц. р. у селі Бібрці, лиського повіту, поліція Бронислава Гроня і тому до-машнім алаччии по думці статті 138 § 1. к. а.

Підсудні зайшли до Бібрки випадково, повернувшись з дороги до Лобіани. куди йшли з допомогою на заклик селян, які погрозували, що на випадок відмови спалити село Угерця. Довідавшись від утікаючого з кіньми селянина з Бібрки, що поліція забирає вози з кіньми, підсудні зайшли до Бібрки. Тут зустріли поліція Бронислава Гроня, який з товаришами переви-ши трус за зброєю, вибрався в село за фірами, щоб підхити з товаришами із села. На вид юрби Гроня, відстрілюючись, запернув до своїх товаришів, але підсудні заторопили йому дорогу й окружили розстрілюючи, обезвадили ударом каменя в голову, а онісли побили палицями. Кріс Гроневі відібрав підсудний Станислав Василь.

Далі акт обвинувачення закидає підсудним І. Кабала, П. Улянові, М. Маковякові і П. Маковякові, що вони поширювали в Угерцях від 29. червня до 2. липня ц. р. неправдиві вістки, начеб то в Лобіани поставлено мармуровий хрест на знак заведення панщини і що селяни не мають ніяких прав до своїх літей, які від 14-го ро-

Можна всюди дістати за 20 зол.

ку мають слухати лише дідичів. Крім того підсудні М. і П. Маковяки мали поширювати вістки що селяни б'ються в Телесині, де також поставлено мармуровий хрест на знак заведення панщини. Тому прокуратор потягнув цих 4-ох підсудних ще за алаччии зі статті 170 к. а.

Знову підсудних І. Кабала, П. Уляна, І. Василь, М. Маковяка, С. Василь, П. Маковяка З. Хромого і М. Андрусь потягнув прокуратор за алаччии зі статті 251 к. а. за те, що ці підсудні силою втягнули селян до юрби на допомогу Лобіани і Бібрці. Далі підсудному П. Улянові акт обвинувачення закинув, що він у дні 2. липня ц. р. наклеював селян у селі Орельці, лиського повіту до нападу на станицю поліції у Вільшаниці і до розбурювання поліції, далше до нападу на двір в Угерцях та до вбивства Станислава Вивільського, начальника громади в Угерцях. Вістки прокуратор закинув, що підсудний Я. Андрусь забрав у дні 28. червня ц. р. 8 булок С. Тратнерові вартості 1.60 зол.

Підсудні заперечили всі свою вину. Заявили, що селянство було під масовою психозом, і тому вірили всім вісткам про заведення панщини. Тому також вибралися до Лобіани.

ЗІЗНАННЯ СВИДКІВ.

Переслухано 22-ох свідків і відчитано зізнання 13-ох свідків. Свідки переважно підтвердили свої зізнаннями оборону підсудних. Самий св. Бронислав Гроня заявив, що не знає ані одного підсудного, який його бив. Знову св. Осип Нанашко зізнав під присягою, що не знає, хто побив Гроня. На запит судді, чому у свідстві обтяжив підсудних, що вони побили Гроня, свідок каже, що в Угерцях побили його поліціянти в п'яти і тому зі страху перед побоями обтяжив підсудних.

Прокуратор піддержав акт обвинувачення і в цілій основі. Оборонці д-р В. Владацький збивав тези акту обвинувачення, кажучи, що підсудні не відповідають за свою вину, бо були під впливом масової психози. Підсудні майже всі неписьменні і легко повірили вісткам про заведення панщини. Тому просив, аби підсудних увільнено від вини і кари або приновлено до них надвичайне злагіднення кари, чи з увати на амністійний закон, есентуально кару зм'якшено.

ПРИСУД.

Всіх підсудних засуджено на кару від 1¹/₂ року до 3 років, з того трьома засудженням завішено кару на три роки. Тому оборонці оголосив відклик.

В дні 9. листопада ц. р. починається перед трибуналом у Сяноці чергова розправа проти 12-ох селян з Бібрки.

СОЙМ ВІДЛОЖЕНИЙ НА 30 ДНІВ.

До соймового будинку прибув 4. ц. м. п. правного бюро президії ради міністрів Пачозкий і вручив маршалкам сойму та сенату писмо прем'єра Пристора з розпорядком президента Мосціцького про відложення сесії законодавчих установ на 30 днів.

КАБІНЕТНА КРИЗІ В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД. 6. XI. ПАТ. Місію утворення нового кабінету одержав д-р Срекіч, який буде старатися створити уряд на основі парламентарних. Через те з кабінету устунуть кілька міністрів, що не є ані послами ані сенаторами. Міністерство закорд. справ має обняти Єфтіч. Якщо місія створення нового кабінету д-рові Срекічові не вдасться, тоді цього завдання підляметься голова парламентарної фракції урядової партії Узулович.

ШЕЗЛИ ДЖЕРЕЛА ВОДИ.

АТЕНИ, 5. XI. ПАТ. На халькедонському острові шезли всі джерела води. Це наслідок недавнього землетрусу. Населення звернулося до жлали, щоби поставалася за волі до пиття.

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Хайборобська маніфестація.

Польські хайборобські організації готувалися до зашукання „Рішучого Тижня“ в дні від 6.—13. листопада ц. р. У тому часі на терені цих організацій обговорювалися цілу низку справ, зв'язаних із сучасними болями хайборобів і з необхідністю припинення господарського життя Польщі до відносин на селі. Останнього дня, себто 13. ц. м., відбудеться поіменно запрошені делегати до Варшави, аби ухвалити головні резолюції. Порядком центрального з'їзду вже устійнений: зібрання 4 регіональних підкомісій, засідання окремих регіональних комісій, наради головної комісії і пленарне засідання.

Польща й англійська торговельна політика після Оттави.

Постанови імперіальної всебританської конференції, яких реалізація вже починається, змушують Англію подбати за новий звіт торговельних договорів з ріжними державами. Акція в цьому напрямі вже почалася і разом з цим зарисувалися тут і там поважні комплікації в новому укладі річей. Ці комплікації грізніші очевидно для англійських контрагентів, для Радянщини, Польщі й інших держав, що будуть в Англії знаходити корисні й збути, будучи в інший спосіб використані в ході передоттавської торговельної політики Англії. Справа виповідження торговельної умови з РСР була вже обговорена на сторінках „Діла“. Сьогодні хочемо згадати про небезпеки, які грозять Польщі з новою орієнтацією Лондону. Небезпеки ці справді великі, бо Польща стоїть не тільки перед утратою англійського ринку, але також усіх трьох скандинавських держав, куди за ціну привізів хоче пройти англійський конкурент і засісти там же місцями, ніж досі. Шо-правда — польський вплив на згадані ринки майже в цілості дампінговий, але зате необхідний. Вистане згадати, що самих харчевих продуктів вивезла Польща до Англії в 1931 р. на 188 м. дол. (бекони — 125 м. дол., яєця — 26, масло 4,5, цукор і т. і.), а про значення вивозу вугілля на північні ринки говорять уже ті колосальні жертви, що їх Польща несе, аби тільки втриматися там проти англійської конкуренції. Компенсаційний момент (англійське вугілля в замість за харчеві артикули, дерево і т. і.), який виразно акцентує Лондон у переговорах зі Скандинавією, ба навіть намір створити „економічний блок“ скандинавських і балтійських держав під проводом В. Британії — це поважна атака на господарський „стан посідання“ Польщі, якого наслідки трудно передбачити. Уже валютної пертурбації в Англії (разом з тим і в Скандинавії) спричинили чимало фінансових втрат польським експортерам (вересень 1931 і жовтень 1932), одначе, не зважаючи на втрати, торговельна експансія не меншала. Та тим разом сунуть ще чорніші хмари.

СВІТОВА ХРОНІКА.

Найновіші підсумки щорічних жнив і збіжжів ціни. Варшавський Год. Статистичний Уряд опублікував найновіші дані про жнива в Польщі, що їх він здобув на основі реалій 4744 кореспондентів. Виходить, що в порівнянні до попереднього року зібрано менше пшениці (на 32,8 проц.) і картопель (на 1,4 проц.), натомість більше жита (12,4 проц.), ячменю (4,2) і вівса (3,1). Та не тільки в Польщі, але також в інших краях збір жита, ячменю і вівса цього року більший, ніж у попередньому. Щодо пшениці, то поновилися дані смуги в Європі. На заході, у Франції, Іспанії, Італії й Німеччині, пшениця зародила дуже обильно. Натомість слабший урожай на Мадридській, в Болгарії, Румунії, Югославії, ну і в Польщі. Загалом європейський збір пшениці (з винятком РСР) більший від минулорічного на 7 мільйонів квінталів. Добрі результати щорічних жнив — це ж і до того у краях, що нормально наставляні на збільшений імпорт — не дозволять на підвищити ціни. Навпаки — фактори кола ворожать навіть ще більшу тісноту на збіжжєвому ринку. Уже тепер як в Європі, так і в Америці замітні

Промислові заведення „САС“

Вироби „САС“ до набуття в Складах „Нар. Торговлі“ в краю і всюди.

Страйкова революція в Берліні.

Гострі розпорядки дирекції берлінського комунального товариства і змобілізована поліція не змогли, як спершу думали, до ліквідації комунікаційного страйку в Берліні. Не вдалося урухомити підводи трамвайової та автобусової лінії. Не рушено в рух підземної залізнички. Страйкарі обставили всі ремізи і двірці, не дозволяючи на який рух. Перші трамвайові вози мусіли мерщій заїхнути, бо страйкарі збомбардували їх камінням і вибили всі шини. В ріжних сторах міста прийшло до поважних сутичок з поліцією, причому опали жертви в убитих і ранених. З десятих численних автобусів дев'ять вернуло сильне знищення. Поліція віддала страйкувачів революційними стрілками, на які демонстранти відповіли градом каміння. Поперек одної трамвайової лінії страйкарі устали бар'єри з перевернених возів, що припинило зовсім вуличний рух. Вночі на суботу поліція асистувала цілій

антисоціалістичній тенденції. В Канаді пшениця тримається завдяки інтервенції уряду. В Злуч. Держанах П. А. ціни падають і тільки вигляди на поважну трансакцію з Китаєм (на близько 8 мід. дол.) стримують ще катастрофічну бексу.

Ошадність в Англії.

„На британських островах сума вилаток ошадностей у трьох великих інституціях, а саме: у Британському і Шкоцькому Шадничому Комітеті, в Почт. Касі Ошадности і в звичайних шадничих касах є дуже велика, бо більше як 1,100 мід. фунтів стерлінгів. Поза тими організаціями, що підлягають державній контролі, має Англія чимало знаменито зорганізованих інституцій, які поширюють ідею шадження і яких капітали значно побільшують вище згадану суму“. Таке з гордістю заявив Мекдональд, запрошений Міжн. Інститутом Ошадности до висказання своєї оцінки з нагоди „Дня Ошадности“. Він сказав далі: Шадження — коли воно означає розумне обмежування зайвих вилатків, а не потрібних і доцільних — збільшує силу народу і зміцнює характер громадян.

Французькі парадокси.

Здавалось довгий час, що Франція залишиться „островом блаженних“, що криза, яка давить увесь світ, пошадить цього повенного богача і банкира численних народів. Та як не дивно, — бо запаси золотого металю, що його збрала Франція, є справді колосальні, досягають сотню мільярдів золотих франків, — Франція не тільки попала також у круті кризи, але переживає її ще гостріше, ніж більші від неї країни. За три квартали ц. р. французький експорт зменшився на 38 відс. (висказуючи це в грошах на близько 23,5 мільярд франків), а імпорт на 34 відс. Упадок торговельних оборотів приїхав із собою частинну руїну промислу, все більше підтисняє добробут французьких громадян, ширить нужду, безробіття. Паризький уряд бється з думками, що зробити з бюджетовим дефіцитом. Зашахити вже нічого не дається (заповідь редукції збройних сил Франції з 20 на 12 дивізій — це ще тільки проекти), резерви касові вичерпані, податкова шруба прикручена ще в добрих часах 1926 р. так міцно, що тепер, у часі кризи, хіба відкручувати треба. І Франція, немов цей легендарний скупар, сидить на золоті і бідує. Політичній суперечності і тривоги за своє провідне місце не дозволяє Франції ширше зайнятися до справи санації свого і світового господарства.

Підготовка світової конференції.

В Женеві підготовляють знавці льондонську конференцію, яка вперше буде справді світова, бо пов'яжуться на ній також делегати цих держав, які не є репрезентовані в Лізі Націй. Широка програма, куди входять такі питання, як: міжнародна торговельна політика, необхідність усунення перешкод у товарній анмії (інакше: скінчення з горячкою самовистарчалності), ціни сировини, валютної труднощі і золотий стандарт, справа нових кредитів і інші, а передовсім проблема воєнних міжнародних довгів — це справді неабияка програма. Власне найтруднішою мабуть буде розв'язка проблеми воєнних довгів, хоча на цю справу вплине вислід американських виборів, які знаходяться саме в передостанній фазі. Світ чогось більше очікує від перемоги демократичного Рузвельта, ніж від Гувера, хоча Рузвельт теж не застерігувався досі як беззастеріжний прихильник ануляції європейських довгів. Започаткована знову в Оттаві нова торговельна політика Англії не дозволяє також на великий оптимізм дотично міжнародних торговельних взаємин та валютної стійкості. Англійський фінансовий спец відійшов з кінцем мин. місяця з підготовчої комісії і на оправдання себе сказав між іншим так: „Тому, що нема надій на зміну торговельної світової політики, думаю, що світова господарська конференція не принесе відволючого результату у валютних справах.“ Він як фінансовий знавець, уважав за краще в пору відійти. Чи справді світової корабель безнадійно потопав, що штурп відікають?

В. Н. вич.

порувають консерви овочеві та яричні, як також повила і мармоляди найліпшої якості. Замовлення на кожну скількість приймає „Народня Торговля“, Львів, Ринок 36.

„Нар. Торговлі“ в краю і всюди.

СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА.

СТАНІСЛАВІВ.

Як що-року, відсвяткував Станіславів пам'ятні листопадні роковини урочисте Свято Службою Божою, що її відправив у виконенні по березі катедральної церкви о. кап. Лободич Богослуження закінчено гимном-молитвою „Боже Великий“. Святочні сходини відбули 1. ц. м. крім Студ. Сенції також Кругок ім. Уляни Кравченко і читальня „Просвіти“ на передмісті Бельведері.

ПРАГА.

В дні 1. ц. м. українські пластуни відсвяткували листопадні роковини вранці спільними зборами праських куріїв. На цих зборах бр. Чорний Вуж сказав промову про значення першого листопада для молоді. На пропозицію бр. Нитки ухвалено замість вечері того дня скласти жертву на політичних в'язнів. Після зборів усі гуртом пішли на Олімпанський цвинтар у Празі. В тому дні у чехів були поминки. Майже вся Прага була на цвинтарі з квітами. Українські пластуни відвідали могили українських діячів, воєнків і молоді, що померли на чужині, і поклали на кожну могилу білі квіти, перев'язані жовто-блакитною стрічкою. При цьому на цвинтарі було присутніх і кількох членів праської організації „Пластуняту“. Цей виступ Пласту аробів і громадянство гарне враження. Також присутні на цвинтарі чужинці звернули на це увагу.

Увечері відбулися у двох місцях збори ріжних організацій з промовами і відчитами на тем' дня.

ГАНДІ ЗАПОВІВ ГОЛОДІВКУ.

БОМБАЙ, 5. XI. ПАТ. Ганді заявив, що знову пічне голоділку, коли гіндуські касты не будуть строго придержуватися пакту, заключеного в Пуні.

Розбройна конференція.

В Женеві зібралася президія міжнародної розбройної конференції під проводом Гендерсона, щоби вислухати реферату французького міністра війни Бонкура про французький план розброєння. Німеччина не вислала на конференцію свого делегата. Французький план спирається на гарантії безпеки і передбачує: 1) загальну гарантію при участі 34. Держав на основі пакту Бріана-Кельога по думці інтерпретації Стімосона і 2) військовий пакт європейських держав, які частину своїх зредуктованих зброєнь мали би віддати в розпорядження Союзу Народів на спільну збройну силу та обчислення збройних сил кожної держави на основі проекту Гувера. Щоб довести до ослаблення офеңзивної сили та зміцнення дефензивної сили, треба наперед завести однакову військову форму в Європі, приймаючи міліційну основу. Даліше домагається французький план оміжнародовлення цивільного летунства, заборони воєнної війни та віддання деяких родів тяжкої зброї в розпорядження Союзу Народів. Потрібна теж строга міжнародна контролі. Франція охильна обнизити свої збройні сили, але під умовою, що всі держави приймуть міліційну систему та що ця система буде пристосована до числа населення, так, щоби держава з більшим числом населення не представляла небезпеки для держави з меншим населенням.

На основі повідомлення англійської преси розбройний проект англійського уряду домагається: 1) знесення або значного обмеження тяжких літаків до бомбардування і бовних апаратів; 2) поставлення цивільного летунства під міжнародну контролі і 3) визначення для кожної держави контингенту для приватних літаків.

Німецька молодь готова.

БЕРЛІН, 5. XI. ПАТ. На зборах „Остмарк-Ферайн-у“ в Берліні міністр внутр. справ Гайль вголосив промову, в якій вказав з гордістю на готовість німецької молоді адержати німецький стан посідання на сході. Особливо підкреслив міністр збройну волю корпоративної молоді.

Чи ви з нагоди листопада-місяця українських інвалідів зложили свою жертву на допомогу українським інвалідам?

В Іспанії палять церкви.

Із Мадриду повідомляють, що в останньому тижні були нові випадки підпалювання церков і монастирів. Стверджено, що це діло ватаги паліїв, що мандрує з міста до міста. Обчислюють, що в останніх місяцях згоріли в Іспанії 64 церкви і монастирі, а 77 впадо жертвою грабунків. Перед кількома днями згоріла до основ церкви св. Севастіана в Мадриді. «Підпалюють теж церкву в Барці».

Дайте моральну і матеріальну поміч інвалідам УГА, котрі впали жертвою найвищого громадянського обов'язку!

ЗМОВА В ТОКІО

ТОКІО, 5. XI. ПАТ. Арештували тут більшу кількість людей, яких підозрюють, що брали участь у змові проти знищення електрики, щоб місто постало в пітьмі та поновити чимало високослужбовців під час метушні, що скінчилася як наслідком пітьми. Між арештованими в 6 членів була „Незалежна Молоді". Поліція каже, що ухвалення цієї змови.

ТОКІО, 5. XI. У зв'язку з вістками про змову поліція перепелала ревізію в хаті сина старельного консервативного провідника Міцуро Толяма та в особу багатьох патріотичних організацій, що їх координує був Толяма. Арештували багато осіб. Толяма втілює великим пошаником серед японських консервативістів. Тому поліція досі толерувала його діяльність.

ЛОГАНА ДЛЯ ІРЛАНДСЬКОГО СОЮЗУ.

ДВБЛІН, 5. XI. ПАТ. Провідник опозиції Босгрейв поставив на пленарному засіданні союз такі виступи: Союз висловлює урядові подяку за його безупинні зусилля в досягненні успішного порозуміння з британським урядом і оспівує його політику, що так само навіщує хліболюбство та виповнює торговельні країни і спричиняє величезні втрати для всієї суспільності в величезній вартості безробіття.

У зв'язку з цим внесенням союз готується до дебати над політикою Де Валери.

НАЦІОНАЛІЗМ КОПАЛЕНЬ У МЕХІКО.

МЕХІКО, 5. XI. Появився тут розпорядок президента про націоналізацію копалин золота, міді, ртуті, алюмінію, фосфату, азотанів, вугля, платини, заліза та біамуту. Райтерів кореспондент довідується, що копалинних концесій дають чужинцям, покищо не уневажнять.

НАПАД НА СТАЦІЮ.

ТОКІО, 5. XI. На вузлову станцію манджурської залізничної Су-Тін-Каль напало вчора опівночі бандитів і спалили цілий двірцевий будинок, а також залізничні службовці, а 3 особи згоріли. Тимчасовий потяг, що їхав тоді до Дайрему, переліз швидко крізь станцію і тим робом урятувався від нападом бандитів.

По широкому світі.

— „Дейлі Телеграф" обговорюючи вигляди на вибори президента З.С. Держав висловлює погляд, що вибір Рузвельта задовільний.
— У летувському гангарі у Венеції вибухла бомба, що знищила 50 літаків.

СТРИЧА КНЯЖНИХ.

РИМ, 5. XI. ПАТ. Кн. Ірива грецька відіхала в Флоренції, щоб стрітисся з кн. Оленою руською.

НОВИНКИ

— Українська робітня жіночих суконь Осипи Саломі, Львів, ул. Романовича 9, м. 1. 4—5
— Рідношлюбне свято на Личакові. Кружок „Р.Ш." ім. кн. Льва улаштує 6. ц. м. в кімнаті читальні „Прогресу" (вул. Круярська 15) свято „Рідної Школи". На програму складається співів артистки п. Сталінової, цитровий дует, дітоті хорі й декляції, приділ премій в образах і бібліотеці, жертвованих на відбудову школи. Початок в год. 6. веч. Отрим запрошують все громадянство. За Старшину: о. Дудкевич, Матас, Олена Рінглева, секретарка. 783 1-1
— Двократна конфіскація „Діла". Сьогоднішній (247) число „Діла" підпало двохразовій конфіскації. В год. 7. рано доручено понижче писем. Prokuratury Sądu Okręgowego Karnego we Lwowie, Wiceprokurator rejonu V. L. 36/748/32. We Lwowie, dnia 5. listopada 1932. Do Pana Aleksandra Kostyka, redaktora odpowiedzialnego za cenzurę p. t. „Dilo" we Lwowie, ul. Rynek, 10. Zawiadamiam, że dnia 5. 11. 1932 r. zarządziłem tymczasową konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 247 z dnia 6. 11. 1932 r. z powodu artykułu dotyczącego się w tytule od słów „Pomyłki", zawierającego czechy przestępstw z art. 11 k. k. (płanisz nieczytliwy) wiceprok. rej. V. L. 36/748/32. W południu dоручено ще слідуюче писем. Wiceprokurator rejonu V. L. 36/748/32. We Lwowie, dnia 5. listopada 1932 r. Tymczasowa konf. czasop. „Dilo" Nr. 247 z dnia 6. 11. 1932 r. Do Pana Aleksandra Kostyka, odpowiedzialnego red. czasopisma „Dilo" we Lwowie, Rynek, 10. Zawiadamiam, że dnia 5. 11. 1932 roku zarządziłem na zasadzie § 487, p. k. tymczasową konfiskatę czasopisma j. w. z powodu artykułu „Płanisz ukrainskiego narodu w Polsce" od słów „leperziszni" do słów „twierdzeń", od słów „życzyli" do słów „powiła", od słów „a wkinci" do słów „zaczęli", od słów „ne chcemo" do słów „życzyli", od słów „probiuwan" do słów

ВАГА ОЩАДНОСТІ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ.

Місяць листопад — це місяць ощадності. В цьому місяці ведеться пропаганда ощадності, яку в першу чергу використовують більші фінансові установи, як банки, кредитові товариства та ін.

Однак, аби ощадніста акція була доцільна, треба її починати від роблення ощадностей у дрібних видатках чисто господарського характеру. Бо ощадність не полягає на цьому, коли хтось відкладає частину із своїх капіталів, чи то складає їх на книжечку, але ощадний є той, хто постійно падає на видатках та пригучує себе і дає приклад іншим, аби із сотників робили капітали.

Головною засадою ощадності є не робити видатків тоді, коли вони є зайві. Нпр. не брати

таксівок, коли маємо час заїхати трамваем. Не тратити часу на спровадження і перенесення вугілля у цих випадках, коли можна вжити багато корисніших газу.

Коли ми вже торкнулися газу, то слід зазначити, що вживання його — це одні, хто не паїраєний спосіб, як падає в домашній господарстві. Поминувши вже те, що при газі ощаджуємо на самім продукті опалу, але ощаджуємо також на часі, бо вживаючи газу, робимо все швидше, швидше в добре.

Тому при ощадності акції слід звернути на це увагу особливо нашим господарям та піднести вагу, значіння і користь, яку нам приносить уживання газу як опалового засобу.

дав їй палиний матеріал. Розправа скінчилася засудженням Баховської на 18 місяців в'язниці з припиненням кари на три роки і Блаховського на три роки в'язниці.

— Самогубство. При вул. Галицькій ч. 10 у Львові скоїла з першого поверху на подвір'я 16-літня Яніна Когутівна і поломилася собі обі ноги, причому тяжко потовклася на цілому тілі. Причиною задуманого самогубства була мабуть любовна невдача. — В Зимній Воді пов. Львів отруївся 29-літній робітник Тадей Землер, не вміючи знайти собі праці. — На вул. Мурарській у Львові знайшли незнайому молодшу дівчину без життя. Стверджено, що вона отруїлася денатуратом.

— Змарнувала гроші чоловіка. Паранька Терешко в Монастирі пов. Ярослав повідомляла поліцію, що якийсь бандит напав на неї в лісі і відібрав гроші, які вона дістала від свого чоловіка із Франції. Однак поліційний розвідник ствердив, що ніякого нападу й грабунку не було. Тоді Паранька сказала, що напад вдумала, щоб не докучали їй люди, домагаючись позичок. Клон розвідник і в те не повірив, вона призналася, що всі гроші стратила на забавах з любовниками.

— Вбила свого чоловіка. В Краснім пов. Калущ Марія Делейович під час сварки з чоловіком побила його гачком по голові, а потім захопила його за горло і задусила. Вбивницю арештовано.

— Пожежа. В Трускавці згоріла вілла „Софія". Вогонь вибух після півночі і був мабуть підложений.

— Фальшивник грошей. На основі стежних листів арештовано, як повідомляють із Вильни, якось Грінбавма під замітом фальшування доларів і інших заграничних валют. Грінбавма арештували коло села Михнево на відтинку За невич. Мав при собі значну суму заграничних валют і фальшивий паспорт на назвище купця Нагмана.

— Кандидат до нагороди Нобля. Шведське пресо повідомляє, що російський письменник Дмитро Мережковский є найповажнішим кандидатом до літературної нагороди Нобля, яку буде призначена в найближчому тижні.

— Податок за могили. Лондонська преса повідомляє, що англії, які мають членів рідні похоронених на території СРСР, дістають офіційне повідомлення від радянської влади, щоб до означеного речення заплатити податок за могили цих кривників. Інакше „могила перейде на власність держави" себто зможе бути зрівняна з землею. Податок за могили це один із нових засобів добути з чужини гроші.

— Великий обманець. Париский карний суд розглядав справу турка Керіма Бекса, а походження рос. горожанина, що подав себе за князя Солтанова, ніби-то власника копалин нафти в Баку. Бекс був уже 14 разів караний за обманства на суму пів мільйона франків.

— Інтернаціонал на весь СРСР. 7. ц. м. під час маршу демонстрантів на Червоній Площі всі кобони та оркестри, після виступу з гармат загравали одночасно „Інтернаціонал". Мікрофони, поставлені на цій площі, передають цю музику на весь СРСР і всі демонстранти на вулицях піснуть його співати.

— Засудили на смерть двох поляків Брунона Поневича й Ол. Каспшака в НьюЙорку. Вони вбили в грабінницьких цілях свого вуйка.

— Фільмові новини. В Берліні висвітлюється тепер фільм нового типу. Є це злука найбільших потуг цього світа: фільми, спорту, радіа і музики. Все в одному. Фільм аветься „Штрих дурх ді Рехнунг". З одного боку у глядача викликає напруження, як це буває на перегонах, а з другого подає для зручності артиста Рімана. Здавалось, що перегонова частина може дещо за довга. Але напруження від початку йде до самого кінця і маєть вражіння, що сидить не в кіні, а на дійсних перегонах. Другий фільм — „Скамполю". Доля молодого міської дівчини, що серед життєвих труднощів не траїть охоти до життя. Виглядає все як в сні, розуміється для літчих Скамполю. Музика зг.

зять гарна, але слова не дуже надаються, щоб перейти в нарід як народна пісня. Ще одну сензацію переживає Берлін. Тепер висвітлюється життя з життя природи під наголовком „Останній рай“. Виробив його звісний ловець Шом-бурк дійсно в Африці. Останній рай показаний у всій своїй величч, неспальшований підробка-ми в ателіє. Як видно, старий ловець переміняв душі на фільмовий апарат і замість мертвих трофеїв привіз живі для тисячів чи може й сотень тисячів глядачів.

— Річні пістини. 50 бурмистрів французького департаменту Ер подались до димісії на знак протесту проти різкої зniżки на хліб; коли парламент не вирішить цієї справи негайно, треба сподіватись дальших димісій. — У побережжя Гренландії пішов на дно данський пароплав „Сален“ із 10 моряками. — У японській місті Коматцу згоріло 120 домів. — Англійський уряд офіційно подякував за поміч, яку дали японські старшини англ. горожанам пані Павлей і Чарльсові Коркрану, що попали у хунхузський полон. — На німецькому пароплаві „Штутгарт“, що приїхав до Нью-Йорку найшли сховану скриньку з морфіною вартості 50.000 дол. — Німецький посол у Спол. Державах вручив медаль Гетого двом американцям: Емануелю Барухові, голові ам. Т-ва ім. Гетого і проф. М. Мюррей-Батлерові. — Третій конгрес „наполеоністів“, що студиють життя Наполеона і його добу призначений на травень 1933 р. у Парижі. — У Нью-Йорку помер 73-літній п'яніст Артур Фрідагмай, улюблений учень Ліста.

— Проф. д-р Константин Чехович виголосить виклад у вівторок 8. п. м. в год. 6. веч. у салі Т-ва „Українська Бесіда“ п. з. „Більшовизм, націоналізм і католицизм“. Гостям раді.

— Концерт відомої нашої співачки Ольги Енджеповської відбудеться в понеділок 7. п. м. в год. 8.15 вечором у великій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка. В програмі пісні українських композиторів і оперні арії. Білети в ціні від 1—4 зол. в „Союзнім Базарі“, вул. Руська 20, вечором при касі.

— На пресовий фонд „Діла“ зложили: п. Юл. Шуркова, Кольбушова зол. 2, п. Іванна Гериневич, Залішани зол. 2.

3 кіна.

КІНО АТЛАНТИК: „БЛАКИТНА РАПСОДІЯ“.

Після „Чотирьох чортів“, прегарної фільми, в якій Джейміт Гейнор і Чарльз Фарель захопили всіх своєю простотою та свіжістю, прийшла ціла низка любовних сентиментальних історій, що тільки ослаблювали славу цієї пари. „Блакитна рапсодія“ не змінює основного мотиву дотеперішніх пес цієї пари артистів, які шукають себе, закохані в собі, терплять від розставання і неспівзвучності виявити своє почуття. Зате ця фільма збагачена веселими сценами, що не полишають такого меланхолійного настрою, інколи нудувато. Відомий комік Бренделль вносить у неї привнесу нотку. Гейнор і Фарель уже не такі самотні, як досі. Участь російської рідні вплетена до акції досить зручно.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ГРИГОРІЯ ВЕЛИЧКО.

б. професор української гімназії у Львові і в Тернополі, голова Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, автор кількох книжок на господарські теми, помер 1. жовтня 1932 р. у Москві. В. Й. П.

БІРЖА.

ДЕВІЗИ (ТРАНСКРИПЦІЯ).

Голландія 3.55.90, Лондон 30.55, Нью-Йорк 6.911, Нью-Йорк кабелі 6.916, Париж 35.05, 35.05, Прага 26.40, Шваб парія 172.00.

Доларові банкноти 8.89.15, Рубель золотий 4.59.59, Грам чистого золота 5.89.50, Доллар на Берлін 211.00, Німецька марка в приа. оборотах 211.00, Фунт стерлінг 29.40

ЗБИЖЕ.

За 100 кг. льоко надавча стація парітас 200 км. Ціни ринкові.

Пшениця двірська 24.25—24.75, пшениця збірна 22.75—23.25, жито однопілля 15.50—16.00, жито збірна 14.50—14.75, ячмінь двірський однопілля 13.25—14.00, ячмінь на млин 11.50—12.00, овес 15.75—16.25, кукурудза крапа 14.50—15.00, бульба промислова 3.00—3.25

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 5. XI. 1932 р. за масло експортне та десерове пріма 2.80 зол., за літру молока 21—23 сот., літру сметани 0.90 зол., кону несп. 6.20—6.40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 6. XI. год. 3. попол. „Фавст“.

Неділя, 6. XI. год. 7.30 веч. „Так було й буде“ паса Рибіцького (премієра, ювілей Ванди Семашкової).

Понеділок, 7. XI. год. 7.30 веч. „Марія“ (Абон. 2).

Вівторок, 8. XI. год. 7.30 веч. „Тоска“.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 6. XI. год. 12. „Піжкю“.

Неділя, 6. XI. год. 3.30 попол. „Бездомний лікар“ (Абон. 1).

Неділя, 6. XI. год. 7.30 веч. „Дивні любові“ (Містгрі).

Понеділок, 7. XI. год. 7.30 веч. „Так було й буде“ (Абон. 3).

Концертне Бюро М. Тірка.

Вівторок, 8. листопада: V. Мистецький концерт — Дрезденський Сміч. Квартет.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маленька з Монпарнасу“ (Трація деаль Ріо).

АТЛАНТИК: „Блакитна рапсодія“ (Дж. Гейнор, Чарльз Фарел).

КАСІНО: „Голос пустині“ (ма осн. О. Гендльовського).

КОЛІСЕЙ: „Добра жінка“, ревія „Гумор кріпінці“.

КОПЕРНИК: „Білава Венера“ (з Марленою Дітріх).

МАРУСЕНЬКА: „Білава Венера“ (з Марленою Дітріх).

МІРАЖ: „Усім вілно цілувати“ (Норма Шівер).

ОАЗА: „Буря над Закопанам“.

ПАЛАС: „Ці к. команда сердець“ (сценарій Рода Роді).

ПАН: „У сумерках великого міста“.

ПАСАЖ: „Перехресний вогонь“ і дозвиги.

ПРОМІНЬ: „Легіон музик“ та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Магараджава фаворита“.

УТІХА: „Маруду“.

ХІМЕРА: „Мовчазний ворог“, „Прокляті роду мандаринів“ (Анна Мей Вонг).

Закордонне радіо.

Понеділок, 7. листопада 1932.

Лейпциг (259.3) 12.00 Концерт, 14.45 „Діло“ оповідання, 19.00 Нар. музика, Брагислава, (275.8) 15.30 Віолончеля, 16.10 Оркестр, Мільно (331.4) 13.00 Муз. асінна, 20.30 „Ля Табара“, „Дуанішкі“ за. Пучіні, Брно (341.7) 19.20 „Леза, мадам“ оп. Камітї, Лондон (356.3) 18.15 Програма для дітей, 21.00 Концерт із Дебїна, 22.10 „Нірберські співачі“ оп. Вагнера, 22.10 Квартет, 17.00 Джаз, співа, Харків (937.5) 10.00, 12.15, 15.00, 16.35, 24.00 Концерт, 19.00 Українська музика.

Вівторок, 8. листопада 1932.

Кевісберг (217.1) 21.20 Бахів вечір, Мор. Острава (263.5) 15.30 Співа, Братислава (278.8) 17.45 Італ. арії та дуети, 20.00 Симф. концерт, Бреславі (325) 15.10 Концерт, Мільно (331.4) 11.15 Музика, 20.30

„Каза мій, каза мій“ оп. Пієтія, Штутгарт (360.6) 12.00, 17.00, 19.00 Концерт, 20.30 „Ганібаль“ траг. Грабе, Гельсінгфорс (368.1) 18.15 Карін Едер, співа, Білгород (430.4) 15.00 Пієні, 20.30 Концерт, Стокгольм (435.4) 20.20 Віаскова музика, 22.00 Солісти, Рим (441.2) 20.45 „Ля Велова Шальтра“ лір. комедія Вольф-Ферарія, Прага (487) 15.30 Скрипка, Відень (517.2) 11.30, 12.00, 17.00 Концерт, 19.25 „Косіфан Туге“ оп. Моцарта, Мінхен (532.9) 12.00 Концерт, 20.15 „Дер Корегідор“ оп. Вольфа, Будапешт (550.5) 18.30 Валькірія, оп. Вагнера, Харків (937.5) 10.00, 15.00, 16.35 Концерт, 17.30 Мист. трансм., 18.00 Трансм. з театру.

Львівське радіо.

Понеділок, 7. листопада 1932.

11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 15.50 16.30 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.40 Госп. комунікат, 16.00 Листи та програми, 16.15 Лекція фр. мови, 16.40 „Фр. війна за Польщу — Березина 1812“, 17.00 Фортеліни, комунікат для плабів та рибалок, 17.35 Співа, Софія Пінська, 18.00 Легка й танк. музика, Сільва рерум, 18.45 Всичина, Грамофон, 19.05 Ріпін. скринька, 19.15 На овалі, 19.30 Прес. рад. денник, 19.45 Пляст. вістки, 20.00 Ірландський концерт (трансм. з Дебїна), спорт. вісти, прес. рад. денник, 22.30, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Вівторок, 8. листопада 1932.

9.45 Трансм. Богослуження з Волоської церкви у Львові, 11.40 Огляд преси, 11.58 Час, 12.10, 16.10 Грамофон, 13.20 Метеор. комунікат, 15.40 Господ. комунікат, 15.55 Комунікат т-ва фіз. виховання, 16.00 „Семко й Мошко“ для дітей, 16.15 „Позашк. заняття молоді“ відк. для чителів, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Як повстає папіроска“, 17.00 Симф. концерт, 13.00 Легка музика, технічна скринька, 18.50 Всичина, грамофон, 19.10 „Історія льотерії в Польщі“, 19.20 „Хайборобські вістки“, 19.30 „Штутгартський Шопенів дивенчик“, 19.45, 21.20 Прес. рад. денник, 20.00 Оркестра, співа, 21.15 Спорт. вістки, 21.25 Фортеліни, 22.00 „Чому ж то Гілодінт збанкрутував?“ феєл., 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.35 „Паганіні“ феєлет., 22.55 Комунікати.

Дрібні оголошення

За оголошення редакція не відповідає

КОВДРИ зол. 9.90 брокатові першорядно виконані, постіла, найдешевше найбільший вибір Фрайлах, Відень, Сиктуська 21.

МЕБЛІ елегантні та трикі на догідні сплати: „Меблосплат“ Городецька 7.

ТОРБИНКИ жіночі зі шкіри — великий вибір — найдешевше в робітні римарсько-гадантерійній М. Барера, вул. Сиктуська 2.

ЗАМІНЯЮ на поле реальність у Львові, поруч Гельники, 3 кімнати і кухня. Владо-мість до „Діла“ під „217 сажина“. 786 1-1

ПРИЙМУ спільника до добре просперуючого інтересу з бранжі паньчїх у центрі міста. Зголошення під „Знаменитий“ до Адміністр. „Діла“.

788 1-1

СЕСТРИНКУ дуже господарну, по натурі, віддам замуж за інтелігентного чоловіка на посаді до 35 років. Зголошення до „Діла“ під „Осмі“.

787 1-1

БАНКОВИЙ ДІМ Г. і А. Груендлінгер, Львів, Лейпциг 21. Фірма солідна і знає широким кругом українського громадянства, шукає своїх заступників за провідом на кожне повітове місто до розпродажі державних облігацій, як доларівки, позичка будівельна, інвестиційна (засво-зання що-місця) на догідних ратах. Заробіток певний кількості золотих місячно.

785 1-2

КРИЗА ГІРКА НАСТАЛА. Забути про неї можна лише при добрій каві і замієнних тісточках в цукорні Стецькова, Львів, ул. Миколая 7.

768 1-1

ДВО-МІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ у вищій кравецькій школі починається від 12-го листопада. Козловська, Академічна 22.

789 1-2

СТУДЕНТ прав. вправний інструктор, шукає від 1. грудня п. р. лекції. Класи і предмети обожні. Вимоги скромні. Листи слати: Ігор, Білече п. Меленіє ад Дрогобич.

781 1-1

АБСОЛВЕНТ, вправний інструктор, візьме лекцію в місті або на селі. Школа, предмет, класи — байдужі. Успіх записаний. Зголошення: „Діло“ під „Абсолют“.

782 1-1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

П. Д. зложив на інвалідів і Захоронку по 5 зол., що разом робить суму десять золотих.

Грошові перекази і пересилки до С. Р. С. Р.

Торговецьке представництво С. Р. С. Р. долге до відома, що ціни товарів „Торгзіну“ значно зніжені. Магазини „Торгзіну“ мають важкі засоби товарів. Грошові перекази на „Торгзіну“ приймають такі банки: Банк Господарства Краєвого, Банк Удальовий і Загальний (Повішечий) Банк Кредитовий, які гарантують шкоре пододження переказів. Валюту можна пересилати також у валютних листках до дотичних відділів „Торгзіну“ при „Госбанку“. Життєстесними пересилками займаються виключно фірми: „Брати Пакуальські“ — Братська 22, „Брати Гіршфельди“ — Белинська 5, а пересилками одержимих Брати Яблківські — Братська 25. Інформації про грошові перекази, про пересилки одержимих та життєстесних, як також писемні інформації (цінніх і т. ін.) подає по отриманні почтової марки на відповідь — ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО С. Р. С. Р., ВАРШАВА, ВУЛ. КОШИКОВА 4. Тел. 906-66.

710 3-5

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1.50 зол., з почт. перес. 2.10 зол.
ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади І. П. і III. часть
Ціна 8.— золотих — без пересилки.